

SUPPORT CURS
FONDURILE STRUCTURALE SI DE COEZIUNE

1. POLITICA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ LA NIVELUL UE

1.1. Evoluția politicii de dezvoltare regională

De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht privind Uniunea Europeană în noiembrie 1993, consolidarea coeziunii economice și sociale a devenit, din punct de vedere oficial, unul dintre obiectivele Uniunii Europene, pe lângă înființarea pieței interne și a Uniunii Economice și Monetare. De-a lungul istoriei integrării europene postbelice s-a acordat tot mai multă importanță coeziunii. Însă, pe măsură ce Uniunea se extindea, realizarea coeziunii economice și sociale a devenit mai dificilă, deoarece statele membre deveneau tot mai eterogene.¹

Scurt istoric al fondurilor structurale și de coeziune

Fondurile structurale au contribuit, încă de la înființarea Comunității Oțelului și a Cărbunelui, la realizarea politicilor europene în domeniul economic și social.

1957. Încă de la redactarea Tratatului de la Roma, documentul care a pus bazele viitoarei Comunități Europene, s-au făcut referiri precise la nevoia de eliminare a disparităților economice dintre regiuni.

1958. S-au înființat Fondul Social European și Fondul European pentru Orientare și Garantare în Agricultură.

1975. După intrarea în Comunitate a Danemarcei, Irlandei și a Marii Britanii s-a creat Fondul European de Dezvoltare Regională. Este pentru prima dată când a apărut conceptul de redistribuire între zonele bogate și sărace ale Comunității.

1986-1987. S-a introdus în Tratat conceptul de Coeziune socială și economică, care a urmărit să ajute ultimele state intrate (Spania și Portugalia) pentru a face față provocărilor pieței unice.

1988. La inițiativa lui Jacques Delors, președintele Comisiei Europene, s-au dublat resursele financiare pentru fondurile structurale pe următorii ani. Astfel, țările sărace au primit în nouă ani aproximativ 154 mld Ecu.

1989. S-a revoluționat sistemul de acordare a fondurilor structurale, prin introducerea principiului programării multi-aniuale, stabilirea obiectivelor prioritare și punerea la punct a sistemului de parteneriate între statele membre.

1992. Șefii de stat au hotărât dublarea bugetelor pentru regiunile dezavantajate.

1993. "Coeziunea" a devenit obiectiv prioritar pentru Uniune.

¹ Fondurile Structurale ale UE dincolo de Agenda 2000: Reforma și implicațiile pentru actualele și viitoarele state membre, Institutul European de Administratie Publică, Maastricht, Olanda

1995. Prin accesarea Suediei și Finlandei, regiunile puțin populate au început să primească fonduri.

1999. Șefii de state și de guvern au hotărât la Berlin cea de-a doua reformă a fondurilor structurale, punând accent pe ajutorarea grupurilor sociale și a regiunilor dezavantajate.

1.2. Reforma politicii de dezvoltare regională pentru 2007-2013

În prezent, Uniunea Europeană cu cele 25 de state membre numără 454 de milioane de locuitori și cuprinde 254 de regiuni. Dar nu toți europenii se bucură de aceleași avantaje în termeni socio-economici. Sunt disparități accentuate între statele membre și între regiuni. Cele mai dinamice 10 regiuni din UE au PIB-ul pe cap de locuitor de cinci ori mai mare decât cele mai puțin prospere regiuni din UE.² Mai mult 61% din populația celor 10 state membre care au aderat la 1 mai 2004 trăiește în regiuni în care se înregistrează un nivel al PIBului/locuitor sub 50% din media EU25.³

Extinderea Uniunii Europene la 27 de state membre generează provocări din punct de vedere al competitivității sale și a coeziunii interne. Se vor accentua decalajele existente între statele membre și regiunile din acestea. Aceste decalaje provin din deficiențele structurale în factorii-cheie ai competitivității, și anume dotarea inadecvată cu capital fizic și uman (cu infrastructuri și forțe de muncă), insuficiența capacității de inovare, a sprijinului întreprinderilor și a nivelului scăzut de capital de mediu (un mediu natural și/sau urban poluat). Implementarea politicii de coeziune la nivelul Uniunii Europene presupune reducerea decalajelor existente între regiuni în termeni de producție, productivitate și ocupare. O creștere economică puternică în special în noile State Membre, cele 10 care au aderat în mai 2004 plus România și Bulgaria, poate fi un impuls semnificativ pentru restul economiei Uniunii Europene largite.⁴

Așadar, politica de coeziune are drept scop reducerea decalajelor existente între regiunile din Uniunea Europeană.⁵ Pentru atingerea telului politicii de coeziune, statele membre și regiunile au nevoie de ajutor financiar important în vederea soluționării diverselor probleme structurale răspândite și a realizării potențialului lor de creștere.

Există disparități semnificative între statele membre ale UE și regiunile sale, acestea în afara diferentelor Produsului Național Brut (PNB) fiind date de:

- dotările cu infrastructura,
- calitatea mediului,
- somaj și aptitudinile forței de muncă necesare pentru dezvoltarea viitoare,

² Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007-2013

³ ibidem

⁴ ibidem

⁵ Tratatul privind UE, art.158

- marimea si diversitatea mediului de afaceri,
- diferente în ceea ce priveste utilizarea noilor tehnologii.

Politica de coeziune economica si sociala a Uniunii Europene este, înainte de toate, o politica a solidaritatii. Scopul acesteia este sa promoveze un înalt nivel de competitivitate si de ocupare a fortei de munca, oferind ajutor regiunilor mai putin dezvoltate si celor care se confrunta cu probleme structurale. Se asigura astfel o dezvoltare stabila si durabila a UE si o functionare optima a Pietei Interne. Politica regionala se bazeaza în principal pe solidaritate financiara, adica pe redistribuirea unei parti din bugetul comunitar realizat prin contributia Statelor Membre catre regiunile si grupurile sociale mai putin prospere.

În același timp Uniunea se confruntă ca ansamblu cu provocarea rezultată în urma potențialei accelerări a restructurării economice în urma globalizării, deschiderii piețelor, revoluției tehnologice, dezvoltării economiei și societății bazate pe cunoaștere, îmbătrânirii populației și creșterii nivelului emigrărilor.

Pentru îndeplinirea obiectivelor stipulate în tratatul privind constituirea UE, acțiunile care vor fi finanțate din bugetul UE alocat politicii de coeziune trebuie să contribuie la promovarea creșterii sustenabile⁶, competitivității și a gradului de ocupare.⁷

Politica de coeziune are un puternic caracter instrumental, iar prin fondurile sale de solidaritate contribuie la îndeplinirea obiectivelor altor politici sectoriale ale UE - cum ar fi politica agricolă comună, politica socială, politica de protecție a mediului. În plus, politica de dezvoltare regională este corelată și cu politica de extindere a UE, prin crearea fondurilor de pre-aderare Phare, ISPA și SAPARD. La care au acces țările în curs de aderare și prin care este sprijinită tranziția acestora la standardele UE.

Prin reducerea decalajelor existente între regiuni, politica de coeziune urmărește îmbunătățirea funcționării Pieței Unice Europene, precum și oferirea de oportunități economice menite să ajute persoanele să-și folosească cunoștințele în scopul consolidării potențialului de creștere economică a UE spre beneficiul tuturor. Acest lucru va genera o creștere a bunăstării cu avantaje asupra întregii economii europene.

1.3. Baza legală a politicii de dezvoltare regională

Baza legală a politicii comunitare de dezvoltare regională este stabilită prin Titlul XVII al Tratatului Uniunii Europene ce definește obiectivul politicii regionale: "reducerea disparităților existente între nivelele de dezvoltare ale diferitelor regiuni și a rămânerii în urmă a regiunilor mai puțin dezvoltate sau a insulelor, inclusiv a regiunilor rurale". Acesteia li se adauga:

⁶ Strategia de la Goteborg, 2001

⁷ Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007-2013

- Regulamentul nr. 1080/2006 privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională
- Regulamentul nr. 1081/2006 privind Fondul Social European
- Regulamentul nr. 1082/2006 privind cooperarea teritoriala europeana
- Regulamentul nr. 1083/2006 stabilind prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune
- Regulamentul nr. 1084/2006 privind Fondul de Coeziune
- Regulamentul 1828/2006 cu privire la regulile de implementare a Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1083/2006 ce conține prevederi generale cu privire la Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și a Regulamentului Comisiei (CE) 1080/2006 cu privire la Fondul European de Dezvoltare Regională.

1.4. Obiectivele politicii de coeziune

Politica de coeziune este finanțată din bugetul UE prin 3 instrumente structurale: Fondul European de Dezvoltare Regională(FEDR), Fondul Social European(FSE) și Fondul de Coeziune(FC). Cele trei instrumente financiare finanțează următoarele obiective:⁸

Obiectivul 1. Obiectivul de convergență.

Vizează regiunile NUTS II cu un PIB/Capita mai mic decât 75% din media comunitară. Alocarea financiară pentru acest obiectiv a crescut la aproximativ 81,54%, 251,163 mld. euro din alocarea pentru politica de coeziune.⁹ De asemenea sunt eligibile a fi finanțate sub acest obiectiv din Fndul de Coeziune, statele membre ale căror PNB/capita este mai mic decât 90% din media comunitară.Obiectivul urmărește accelerarea dezvoltării economice în regiuni mai puțin dezvoltate prin investiții în infrastructură, capitalul uman, inovare și dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere, protejarea mediului.

Obiectivul 2. Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă.

Regiunile care pot beneficia de finanțări sub acest obiectiv sunt acelea care nu sunt eligibile pentru a primi fonduri sub obiectivul de convergență. Acest obiectiv este finanțat doar din fondurile structurale, adică din FEDR și FSE. Alocarea financiară este de 15,95% din bugetul politicii de coeziune și însumează 49,127 mld.euro pentru perioada financiară 2007-2013. Acțiunile care pot fi finanțate sub acest obiectiv sunt acelea care privesc dezvoltarea regiunilor competitive, ocuparea forței de muncă prin anticiparea schimbărilor economice

⁸ COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund

⁹ ibidem

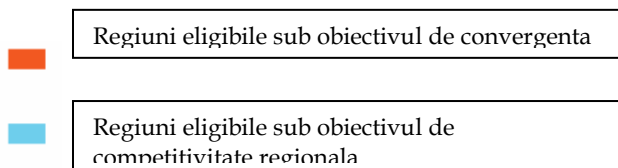
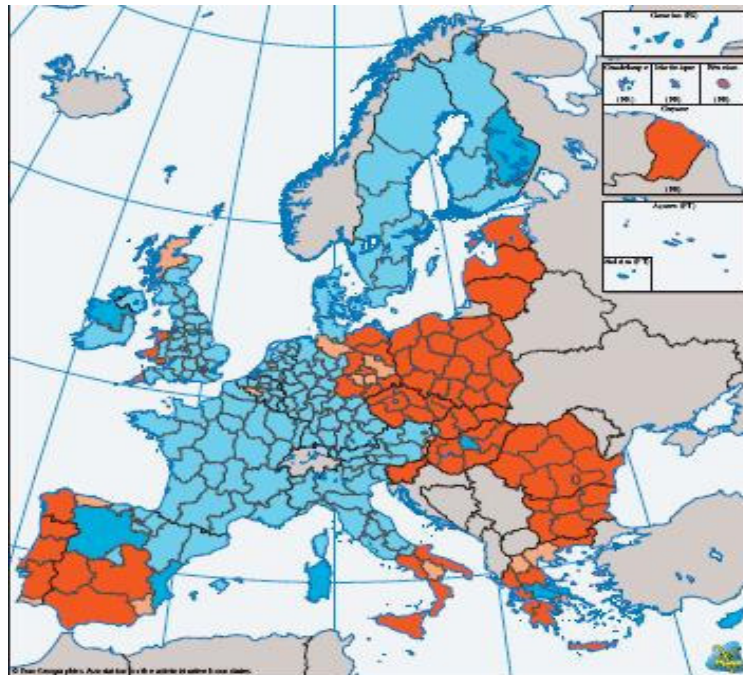
și sociale, prin creșterea și îmbunătățirea calității investițiilor în capitalul uman, inovare și promovarea societății informaționale.¹⁰

Obiectivul 3. Cooperare teritorială europeană.

Acest obiectiv urmărește creșterea cooperării între regiuni pe trei niveluri: cooperare interregională – încurajarea schimbului de experiență între zone din UE, cooperare transfrontalieră – programe comune derulate de regiuni aflate la granițe și cooperare transnațională. Alocarea financiară pentru acest obiectiv este de 7,75 mld. Euro, reprezentând 2,52% din fondurile pentru politica de coeziune și este finanțat integral din FEDR.

Pentru perioada financiară 2007-2013, cadrul politicii va fi strâns legat de îndeplinirea obiectivelor înscrise în Agenda de la Lisabona dar și de Agenda de la Goteborg.¹¹

Fig.1 Regiuni eligibile 2007-2013 – politica de coeziune

Sursa: Comisia Europeană, 2006

¹⁰ ibidem

¹¹ Potrivit declarației de la Lisabona, economia europeană trebuie să devină până în 2010 cea mai competitivă economie din lume. Agenda de la Goteborg adaugă obiective legate de promovarea protecției mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă.

1.5. Instrumentele financiare ale politicii regionale

Pentru perioada 2007-2013 o treime din bugetul UE (aproximativ 840 miliarde euro) va fi alocat politicii de coeziune care va fi finanțată prin trei instrumente financiare:

1.5.1. Fondul European de Dezvoltare regională (FEDR)

- **Fondul European de Dezvoltare Regională** - destinat reducerii dezechilibrelor între diferitele regiuni ale UE. Este cel mai important fond structural în termeni de resurse, acordând ajutoare financiare zonelor defavorizate, fiind astfel un important instrument de corectie a dezechilibrelor regionale. Principiile alocării acestui fond sunt: concentrarea pe obiective și regiuni (pentru maximizarea efectelor), parteneriatul între Comisia Europeană, statele membre UE și autoritățile locale și regionale (pentru planificarea și punerea în practică a intervenției structurale), programarea intervenției și aditionalitatea contribuției comunitare (care nu trebuie să se substituie celei naționale). FEDR trebuie să contribuie la creșterea coeziunii economice și sociale și reducerea disparităților regionale, prin sprijinirea dezvoltării și ajustării structurale a economiilor regionale, inclusiv conversia regiunilor aflate în declin industrial și a regiunilor rămase în urmă, cooperării frontaliere, transnaționale și interregionale.

În acest sens, FEDR va susține prioritățile Comunității, în special întărirea competitivității și inovării, crearea de locuri de muncă pe termen lung și asigurarea dezvoltării durabile.

Domenii de finanțare:

- inovare, cercetare-dezvoltare, antreprenoriat;
- creare de noi locuri de muncă;
- investiții;
- turism;
- mediu - prevenire accidente ecologice;
- infrastructură;
- educație;
- asistență tehnică;
- servicii de sprijin pentru afaceri și crearea de fonduri de garantare.

1.5.2. Fondul Social European(FSE)

- **Fondul Social European** - principalul instrument al politicii sociale a Uniunii Europene. Prin intermediul său se acordă susținere financiară acțiunilor de formare și reconversie profesională ca și celor vizând crearea de noi locuri de muncă. FSE trebuie să contribuie la îndeplinirea priorităților Comunității în ceea ce privește întărirea coeziunii economice și sociale, a asigurării unui nivel înalt de ocupare și locuri de muncă mai multe și mai bune, prin îmbunătățirea oportunităților de angajare. Acesta va trebui să sprijine politicile naționale pentru obținerea unei ocupări depline a forței de muncă, asigurarea calității și productivitatea muncii și promovarea incluziunii sociale, prin asigurarea accesului la piața muncii a categoriilor dezavantajate și reducerea disparităților regionale și naționale.

Domenii de finanțare:

- Promovarea incluziunii sociale și a șanselor egale pentru toți;
- Dezvoltarea educației și a formării continue;
- Promovarea unei forțe de muncă adaptabile și calificate, sprijinirea inovației în organizarea muncii;
- Sprijinirea întreprinzătorilor și a creării de locuri de muncă;
- Susținerea potențialului uman în cercetare știință și tehnologie;
- Îmbunătățirea participării femeilor pe piața muncii.

1.5.3. Fondul de Coeziune

- **Fondul de Coeziune** -contribuie la întărirea coeziunii economice și sociale a Comunității, în vederea promovării unei dezvoltări durabile.

Prin Fondul de coeziune se finanțează proiecte pentru:

- măsuri în domeniul mediului cum ar fi surse regenerabile de energie care promovează dezvoltarea durabilă;
- rețele trans-europene, în special proiecte de interes european.

1.6. Principiile asistenței

Principiile de programare ale fondurilor structurale¹²

Complementaritate: acțiunile comunitare trebuie să fie complementare cu cele naționale corespondente.

¹² Ministerul Finanțelor Publice, <http://anaf.mfinante.ro/wps/portal>

Parteneriat: acțiunile comunitare trebuie realizate printr-o strânsă consultare între Comisie și Statele Membre, împreună cu autorități și organisme numite de Statele Membre, cum ar fi autorități regionale și locale, parteneri economici și sociali. Parteneriatul trebuie să acopere pregătirea, finanțarea, monitorizarea și evaluarea asistenței financiare. Statele Membre trebuie să asigure asocierea partenerilor relevanți la diferite stadii ale programării.

Subsidiaritate: Fondurile Structurale nu sunt direct alocate proiectelor alese de Comisie. Principalele priorități ale programului de dezvoltare sunt definite de autorități naționale/regionale în cooperare cu Comisia, dar alegerea proiectelor și managementul lor sunt sub responsabilitatea exclusivă a autorităților naționale și regionale.

Adiționalitate: Ajutorul Comunitar nu poate înlocui cheltuieli structurale publice sau altele echivalente ale Statelor Membre. Bugetul programelor pot include atât fonduri UE cât și fonduri naționale din surse publice sau private.

Compatibilitate: Operațiunile finanțate de Fonduri Structurale trebuie să fie în conformitate cu prevederile Tratatului UE, precum și cu politicile și acțiunile UE, inclusiv regulile privind concurența, achizițiile publice, protecția mediului, eliminarea inegalităților, promovarea egalității între bărbați și femei.

Multianualitate: acțiunea comună a Comunității și Statelor Membre trebuie să fie implementată pe o bază multianuală printr-un proces de organizare, luare de decizii și finanțare bazat pe formularea de strategii integrate și coerente multi-aniuale și definirea de obiective concrete.

Concentrare: Fondurile Structurale sunt concentrate pe câteva obiective prioritare; de fapt, o mare parte a acestora acoperă un număr limitat de zone, care au nevoie de sprijin pentru dezvoltarea lor, iar resursele rămase sunt dedicate anumitor grupuri sociale care se confruntă cu dificultăți în toată Uniunea Europeană, fără a satisface criteriile geografice speciale.

1.7. Documente de programare la nivel comunitar

Liniile strategice comunitare privind coeziunea reprezintă

- Liniile strategice la nivel comunitar în domeniul economic, social și al cooperării teritoriale
- Cadrul de intervenție a fondurilor structurale

- Modalitatea de transpunere a priorităților CE în vederea promovării unei dezvoltări echilibrate, armonioase și durabile

2. FONDURILE STRUCTURALE SI DE COEZIUNE IN ROMANIA

Alocarea Fondurilor Structurale și de Coeziune¹³

Suma totală a Fondurilor Structurale și de Coeziune alocate României este de **19,668 miliarde Euro**, din care 12,661 miliarde Euro reprezintă Fonduri Structurale în cadrul Obiectivului „Convergență”, 6,552 miliarde Euro sunt alocate prin Fondul de Coeziune, iar 0,455 miliarde Euro sunt alocate Obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană” (inclusiv transferurile la Instrumentul pentru Asistență de Pre-Aderare - IPA și Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat - ENPI).

Tabelul financiar al CSNR prezintă defalcarea pe Programe Operaționale a sumei totale corespunzătoare contribuției Fondurilor Structurale din cadrul Obiectivului Convergență și Fondului de Coeziune, care se ridică la suma totală de 19,213 miliarde Euro.

2.1. De la fondurile de pre-aderare la fondurile post-aderare

Fig.2 Fonduri preaderare-postaderare

INSTRUMENTE PRE-ADERARE	FONDURI POST-ADERARE
Phare Coeziune Economică și Socială (CES)	Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) Fondul Social European (FSE)
Phare Cross Border Cooperation (CBC) – Programe de Vecinătate	Obiectivul Cooperare Teritorială – Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)
ISPA	Fondul de Coeziune (FC)
SAPARD	Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR)

Diferențe fonduri preaderare și fonduri post-aderare

- Creșterea semnificativă a fondurilor;
- Baze legale și scopuri diferite;
- Managementul descentralizat al programelor;
- Principii solide de parteneriat și structuri pentru programare, management și implementare.

¹³ CSNR iunie 2007

Alocarea financiară pentru România 2007-2013

Fondurile structurale și de coeziune

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Convergența	830	1.215	1.654	1.997	2.154	2.319	2.489	12.660
Fondul de Coeziune	445	638	858	1.030	1.109	1.192	1.278	6.552
Cooperare teritorială	60	61	62	64	66	68	70	454
Total	1.335	1.915	2.576	3.092	3.330	3.580	3.837	19.668

Fig3. Pachetul financiar al fondurilor structurale și de coeziune pentru România în perioada 2007-2013

Sumele sunt exprimate în milioane de euro

Sursa: Cadrul Strategic National de Referință
www.fonduri-structurale.ro

2.2. Cadrul legislativ

Legislația națională în domeniul gestionării fondurilor structurale¹⁴

- HG nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale (MO nr. 346/20.04.2004)
- HG nr. 1179/2004 pentru modificarea și completarea HG nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale (MO nr. 690/30.07.2004)
- HG nr. 1200/2004 pentru constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului național de coordonare a procesului de pregătire pentru gestionarea instrumentelor structurale (MO nr. 702/04.08.2004)
- HG nr. 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Național de Dezvoltare (MO nr. 694 / 02.08.2004)
- LEGEA nr. 315 privind dezvoltarea regională în România (MO nr. 577 / 29.06.2004)

¹⁴ www.fonduri-structurale.ro

- HG 208/2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice și a Agenției Naționale de Administrare Fiscală, (M.O. nr. 269/31.03.2005)
- Legea nr. 490/2004 privind stimularea financiară a personalului care gestionează fonduri comunitare
- HOTĂRÂRE nr.170 din 09.03.2005 pentru aplicarea Legii nr.490/2004 privind stimularea financiară a personalului care gestionează fonduri comunitare
- HG 1269/205 pentru modificarea și completarea HG nr. 208/2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice și a Agenției Naționale de Administrare Fiscală
- Legea nr. 200/2005 privind aprobarea OUG nr. 22/2005 pentru completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi
- Ordonanța Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător
- Hotărârea de Guvern nr. 1213/2006 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private
- Legea nr. 500/2002 a finanțelor publice
- Legea nr. 108/2004 pentru aprobarea OUG nr. 45/2003 privind finanțele publice locale
- Legea nr. 84/2003 pentru modificarea și completarea OG nr. 119/1999 privind auditul intern și controlul financiar preventiv
- Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 63/1999 privind gestionarea fondurilor comunitare nerambursabile alocate României și a fondurilor de co-finanțare aferente, modificată și completată prin OG nr. 6/2002
- Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de Procedură Fiscală (art. 200, lit. c)
- H.G. nr.128/2006 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale

2.3. Cadrul programatic

Documentele strategice de implementare a fondurilor structurale si de coeziune în Romania sunt următoarele:

- *Planul National de Dezvoltare 2007-2013*
- *Cadrul Strategic National de Referință 2007-2013*
- *Programele Operaționale*
- *Documente Cadru de Implementare (Programele Complement)*

Cadrul National Strategic de Referință și Programele Operaționale sunt, conform legislației comunitare în domeniu, **documentele obligatorii** pentru statele membre.¹⁵

Planul National de Dezvoltare a României pentru perioada financiara **2007-2013** reprezinta documentul de planificare strategica si programare financiara multianuala, aprobat de Guvern si elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta dezvoltarea socio-economica a României în conformitate cu **Politica de Coeziune** a Uniunii Europene.

PND reprezinta documentul pe baza caruia au fost elaborate Cadrul Strategic National de Referinta 2007-2013 (CSNR), reprezentând strategia convenita cu Comisia Europeana pentru utilizarea instrumentelor structurale, precum si Programele Operationale prin care se vor implementa aceste fonduri.

Strategia de dezvoltare a PND 2007-2013 este o reflectare a nevoilor de dezvoltare a României, în vederea reducerii cât mai rapide a decalajelor existente fata de UE. Strategia PND 2007-2013 se axeaza atât pe orientarile strategice comunitare privind coeziunea, cât si pe prioritatile Agendei Lisabona si obiectivele de la Göteborg.

PND-ul României pentru perioada 2007-2013 prevede sase prioritati nationale de dezvoltare pentru perioada 2007-2013: ¹⁶

1. Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere
2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport
3. Protejarea și îmbunătățirea calitatii mediului

¹⁵ Regulamentul nr. 1083/2006 stabilind prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune

¹⁶ PND 2007-2013, Ministerul Finanțelor Publice

4. Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocuparii si incluziunii sociale si întarirea capacitatii administrative
5. Dezvoltarea economiei rurale si cresterea productivitatii în sectorul agricol
6. Diminuarea disparitatilor de dezvoltare între regiunile tarii

Planul National de Dezvoltare a României reprezintă:

- Instrument pentru eficientizarea prioritizarii investitiilor publice pentru dezvoltare
- Creeaza conditiile pentru imbunatatirea managementului cheltuielilor bugetare pe termen mediu, cadru de investitii stabil, vizibil si predictibil
- Fundamenteaza necesitatile strategice de finantare a caror acoperire se va realiza cu sprijinul UE
- Instrument util pentru “coordonarea donatorilor” (UE, IFI)

*Cadrul Strategic National de Referință 2007-2013*¹⁷

Cadrului Strategic National de Referință(CSNR) este documentul strategic de referință pentru programarea Fondurilor Structurale si de Coeziune în România. Acest tip de document este elaborat de fiecare stat membru al UE, conform noului acquis privind Politica de Coeziune.

Acest document nu va servi însă ca instrument de management, ci ca document strategic prin care se stabilesc prioritățile de intervenție ale Fondurilor Structurale și de Coeziune în perioada de referință.

Prin CSNR se explică modul în care vor fi implementate Instrumentele Structurale in Romania in perioada 2007-2013.

CSNR face legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, și prioritățile la nivel european - Orientările Strategice Comunitare (OSC) privind Coeziunea 2007-2013 și Liniile Directoare Integrate ale UE pentru Creștere Economică și Locuri de Muncă 2005-2008.

Baza pentru elaborarea acestui document strategic de planificare pe termen mediu a Fondurilor Structurale și de Coeziune a constituit-o Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, aprobat de Guvernul României în luna decembrie 2005. Scopul principal al CSNR este de a consolida obiectivul strategic al politicilor economice, de coeziune socială si regionale ale României, precum si de a stabili legăturile potrivite si corecte cu politicile Comisiei Europene, mai ales cu

¹⁷ CSNR 2007-2013, Ministerul Finantelor Publice

Strategia de la Lisabona, care stă la baza elaborării politicilor de dezvoltare economică și de crearea a noi locuri de muncă.

Viziunea CSNR : Crearea unei României competitive, dinamice și prospere
Obiectiv CSNR : Reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale Uniunii Europene prin generarea unei creșteri suplimentare de 15-20% a PIB până în anul 2015

CSNR a fost elaborat pe baza **Planului National de Dezvoltare (PND) 2007-2013**.

CSNR se implementează prin **Programele Operationale**.

Programele Operationale

Programele operaționale sunt documente aprobate de Comisia Europeană pentru implementarea acelor priorități sectoriale și/sau regionale din Planul național de dezvoltare care sunt aprobate spre finanțare prin Cadrul de sprijin comunitar.

Programele operationale (PO) sunt instrumentele de management prin care se realizează obiectivele CSNR 2007-2013, prin intermediul unor intervenții specifice. Romania are elaborate 7 programe operationale sub obiectivul de convergență:

1. Programul operational dezvoltarea resurselor umane
2. Programul operational cresterea competitivitatii economice
3. Programul operational de transport
4. Programul operational de mediu
5. Programul operational dezvoltarea capacitatii administrative
6. Programul operational regional
7. Programul operational asistenta tehnica

Fiecare program operațional este finanțat dintr-un singur instrument, excepția constituind-o programele operaționale pe mediu și transport care sunt finanțate din FEDR și FC.

PO	Instrument
Competitivitate	FEDR
Dezvoltarea Resurselor Umane	FSE
Infrastructură Transport	FEDR+FC
Protecția mediului	FEDR+FC
Dezvoltare regională	FEDR

Asistență tehnică	FEDR
Dezvoltarea capacității administrative	FSE

Fig4 : Sursele de finanțare pentru programele operaționale elaborate sub obiectivul de **Convergență**

Programul operational Ungaria - Romania Programul operational Romania - Bulgaria Programul operational Romania - Serbia Programul operational Romania - Ucraina - Moldova Programul operational Ungaria - Slovacia - Romania - Ucraina Programul operational Bazinul Marii Negre Programul operational Cooperare transnationala in sed-estul Europei Programul operational Cooperare interregionala	FEDR
--	------

Fig5: Programele operaționale ale României sub obiectivul **Cooperare teritorială europeană**

Sub obiectivul de cooperare teritoriala europeană, România a elaborat următoarele programe operaționale¹⁸:

1. Programul operational Ungaria - Romania
2. Programul operational Romania - Bulgaria
3. Programul operational Romania - Serbia
4. Programul operational Romania - Ucraina - Moldova
5. Programul operational Ungaria - Slovacia - Romania - Ucraina
6. Programul operational Bazinul Marii Negre
7. Programul operational Spațiul Sud-Est European
8. Programe operationale de Cooperare interregionala (INTERREG IV C, URBACT II, ESPON 2013, INTERRACT II)

Un program operațional are următoarea structură¹⁹:

- Analiza puncte forte/puncte slabe a situației curente
- Strategia în domeniu(Axe prioritare, Domenii majore de intervenție, Acțiuni și Operațiuni indicative)
- Ilustrarea priorităților identificate în raport cu cele comunitare

¹⁸ Programele operaționale sub obiectivul 3 pot fi descărcate de pe www.fonduri-structurale.ro

¹⁹ Regulamentul nr. 1083/2006 stabilind prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune

- Ținte, indicatori
- Plan financiar
- Prevederi referitoare la implementare
- Lista indicativă a proiectelor
- *Documente Cadru de Implementare(Programele Complement)*

Fiecare Program Operational este completat de un Document Cadru de Implementare, documente ce nu sunt supuse aprobarii Comisiei Europene, dar care detaliaza programele operationale cu elemente practice privind proiectele si cheltuielile eligibile, potentialii beneficiari, modurile de decontare, rolul autoritatilor samd.

Documentul Cadru de Implementare: este documentul elaborat pentru implementarea strategiei și a axelor prioritare ale Programului Operațional. Documentul Cadru de Implementare conține elemente detaliate ale Programului Operațional la nivel de domeniu major de intervenție și sunt elaborate de Statele Membre și revizuite, unde este cazul, de Comitetele de Monitorizare, potrivit propunerii din partea AM;

Documentul Cadru de Implementare reprezintă documentul elaborat de Autoritatea de Management pentru detalierea implementării domeniilor majore de intervenție ale Programului Operațional Sectorial sau Regional (art. 2, alin. 7 al HG nr. 497 din 1 aprilie 2004 cu modificările ulterioare);

Documentul Cadru de Implementare este trimis la Comisia Europeană (CE) pentru informare;

Pentru a urgenta procedurile, Documentul Cadru de Implementare poate fi înaintat în același timp cu proiectul de Program Operațional. Indiferent de situație, Autoritatea de Management trebuie să adopte Documentul Cadru de Implementare cel mai târziu la trei luni după decizia CE de aprobare a unui PO.

Structura Documentului Cadru de Implementare

- I. Introducere; Prima secțiune evidențiază rolul și importanța Instrumentelor Structurale în susținerea dezvoltării României în perioada 2007-2013 prin intermediul Programului Operațional respectiv.
- II. Scurtă descriere/ trecere în revistă a Programului Operațional. Reprezintă o analiză succintă a Programului Operațional respectiv (disparități de dezvoltare, puncte slabe și potențial de dezvoltare)
- III. Evaluarea *ex-ante* a Documentul Cadru de Implementare;

Evaluarea *ex-ante* reprezintă un proces interactiv care oferă puncte de vedere și recomandări ale experților privind Documentul Cadru de Implementare, separat

de cele ale specialiștilor implicați în planificare. Obiectivul este de a îmbunătăți și consolida calitatea finală a Documentul Cadru de Implementare aflat în elaborare. Evaluarea *ex-ante* constituie un element-cheie în vederea înțelegerii strategiei și alocării resurselor finale, arătând clar motivația și scopul care au stat la baza alegerilor.

IV. Descrierea detaliată a domeniilor majore de intervenție;

Această secțiune cuprinde:

- *Descriere*(un accent deosebit se pune pe relația cu obiectivele **generale** ale Programului Operațional, relația cu obiectivele **specifice** ale Programului Operațional și relația cu prioritățile Cadrului Strategic Național de Referință)
- *Operațiuni orientative*(Tipuri de proiecte, tipuri de scheme de grant unde este cazul)
- *Durata operațiunilor*;
- *Clasificarea intervențiilor* include: tema prioritară, forma de finanțare și dimensiune teritorială.
- *Folosirea finanțării comune FEDR/FSE* (regulă specifică fondurilor structurale, detaliată ulterior)
- *Valoarea finanțării nerambursabile*;

• Valoarea eligibilă a proiectului (EURO)
• Valoarea maximă a finanțării nerambursabile din costurile eligibile totale
• Contribuția minimă a solicitantului/beneficiarului
• Contribuția comunității/Uniunii Europene la finanțarea nerambursabilă
• Contribuția publică națională la finanțare

- *Criteriile de eligibilitate și selecție a proiectelor*;
- *Organismele Intermediare*:sunt indicate Organismele Intermediare aferente și sunt detaliate responsabilitățile acestora și legăturile lor cu celelalte structuri instituționale
- *Autoritatea de Plată competentă*; Se indica Autoritatea de Plată competentă și se detaliază responsabilitățile acesteia în legătură cu Programul Operațional respectiv și cu celelalte structuri instituționale
- *Beneficiarii*;

- *Destinatari finali/Aplicanți;* Acolo unde este cazul, doar pentru schemele de grant, se detaliază potențialii destinatari finali/aplicanți
- *Planul financiar;*

Buget total (EURO)
Contribuția Comunității/Uniunii Europene (FEDR/FSE/FC) - EURO
Contribuție națională - EURO
- Publică
- Privată

- *Indicatori de monitorizare și evaluare;*
 - *Teme orizontale;*
 - *Ajutorul de stat.* Se detaliază, acolo unde va fi cazul, în ce măsură finanțarea europeană a potențialelor operațiuni respectă reglementările comunitare și naționale în domeniul ajutorului de stat.
- V. Programare financiară; alocațiile financiare ale Programului Operațional în general, pe fiecare Axă Prioritară și pe fiecare domeniu major de intervenție.
- VI. Sistem de implementare. Aceasta secțiune cuprinde:
- *Managementul;*
 - *Principii de aplicare, selecție și evaluare a proiectelor;*
 - *Mecanisme de asigurare a cofinanțării;*
 - *Indicatori (sinteza indicatorilor de monitorizare și evaluare de la nivelul fiecărui DMI);*
 - *Plan de promovare;*
 - *Proceduri de modificare a Documentului Cadru de Implementare.*
- VII. Anexe. Vor include tabele indicatori, profiluri, analize SWOT, glosare de termeni, măsuri referitoare la ajutorul de stat, scheme de implementare, hărți etc.

Documentele Cadru de Implementare în varianta actuală se pot descărca de pe site-urile autorităților de Management sau de pe portalul www.fonduri-structurale.ro

2.4. Cadrul instituțional

Responsabilitatea principală pentru coordonarea, implementarea și controlul intervențiilor, conform principiilor subsidiarității și proporționalității revine statului membru, adică României.²⁰

Cadrul legislativ desemnează instituțiile care coordonează implementarea și gestionarea asistenței financiare comunitare, precum și misiunile încredințate fiecăreia. Astfel,

- Ministerul Economiei și Finanțelor este stabilit ca Autoritate pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, având responsabilitatea coordonării implementării asistenței comunitare prin fondurile structurale.
- Conform HG 361/2007, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor este desemnat ca Autoritate de Management pentru *Programul operațional regional*, având responsabilitatea managementului, gestionării și implementării asistenței financiare alocate acestui program.
- Ministerul Economiei și Finanțelor va fi Autoritatea de Management pentru *Programul operațional sectorial „creșterea competitivității economice”*, având responsabilitatea managementului, implementării și gestionării asistenței financiare alocate acestui program.
- Ministerul Transporturilor este Autoritate de Management pentru *Programul operațional sectorial pentru infrastructura de transport și energie*, având responsabilitatea managementului, implementării și gestionării asistenței financiare alocate acestui program.
- Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile este autoritate de management pentru *Programul operațional sectorial pentru infrastructura de mediu*, având responsabilitatea managementului, implementării și gestionării asistenței financiare alocate acestui program.
- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Autoritate de Management pentru *Programul operațional sectorial pentru dezvoltarea resurselor umane*, având responsabilitatea managementului, gestionării și implementării asistenței financiare alocate acestuia.
- Ministerul Internelor și Reformei Administrative a fost desemnat AM pentru PO Dezvoltarea Capacității Administrative
- Ministerul Economiei și Finanțelor a fost desemnat AM pentru PO de Asistență tehnică.

De asemenea au fost stabilite²¹:

²⁰ Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006 privind aspectele generale referitoare la Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC)

- Cadrul instituțional la nivelul Autorităților de Management, Autorităților de Plată și Organismelor Intermediare;
- Principalele atribuții ale Autorității de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar, Autorităților de Management pentru Programele Operaționale, Autorității de Management pentru Fondul de Coeziune și ale Autorităților de Plată, pe baza reglementărilor comunitare;
- Obligația, pentru toate Autoritățile de Management, Autoritățile de Plată și Organismele Intermediare, de a constitui unități de audit;

La momentul actual cadrul instituțional al gestionării instrumentelor structurale în România se prezintă după cum urmează:

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ANCIS)		
Ministerul Finanțelor Publice		
Programul Operațional	Autoritate de Management	Organisme Intermediare
Creșterea competitivității ec.	Ministerul Economiei și Finanțelor	- Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale - Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică) - Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor - Ministerul Economiei și Finanțelor (Direcția Generală Politică Energetică)
Dezvoltarea Resurselor Umane	Ministerul muncii, familiei și egalității de șanse	- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă - 8 Organisme Intermediare Regionale, coordonate de MMFES - Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului - Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
Infrastructură Transport	Ministerul transporturilor	-
Protecția mediului	Ministerul Mediului și	8 Organisme Intermediare Regionale, coordonate de

²¹http://anaf.mfinante.ro/wps/PA_1_1_15H/static/amcsc/fond_structural/fonduri_structurale/cadrul_institutional/cadrul_institutional.htm

	Dezvoltării Durabile	MMDD
Dezvoltare regională	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor	- Agențiile pentru Dezvoltare Regională - Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale
Asistență tehnică	Ministerul Economiei și Finanțelor	-
Administrație publică/Capacitate adm	Ministerul Internelor și Reformei Administrative	-

Fig5. Instituții implicate în implementarea programelor operaționale
Sursa: *www.fonduri-structurale.ro*

Autoritatea Națională pentru Coordinarea Instrumentelor Structurale (ANCIS)²² are următoarele responsabilități:

- Coordonează construcția cadrului legislativ, instituțional și procedural necesar pentru managementul Fondurilor Structurale și de coeziune ale UE;
- sprijină procesul de programare, elaborarea și implementarea a Programelor Operaționale din cadrul CSNR, asigurarea coordonării și coerenței între programe, precum și între acestea și Programul Național pentru Dezvoltare Rurală și Programul Operațional pentru Pescuit.

²² HG nr. 128/2006

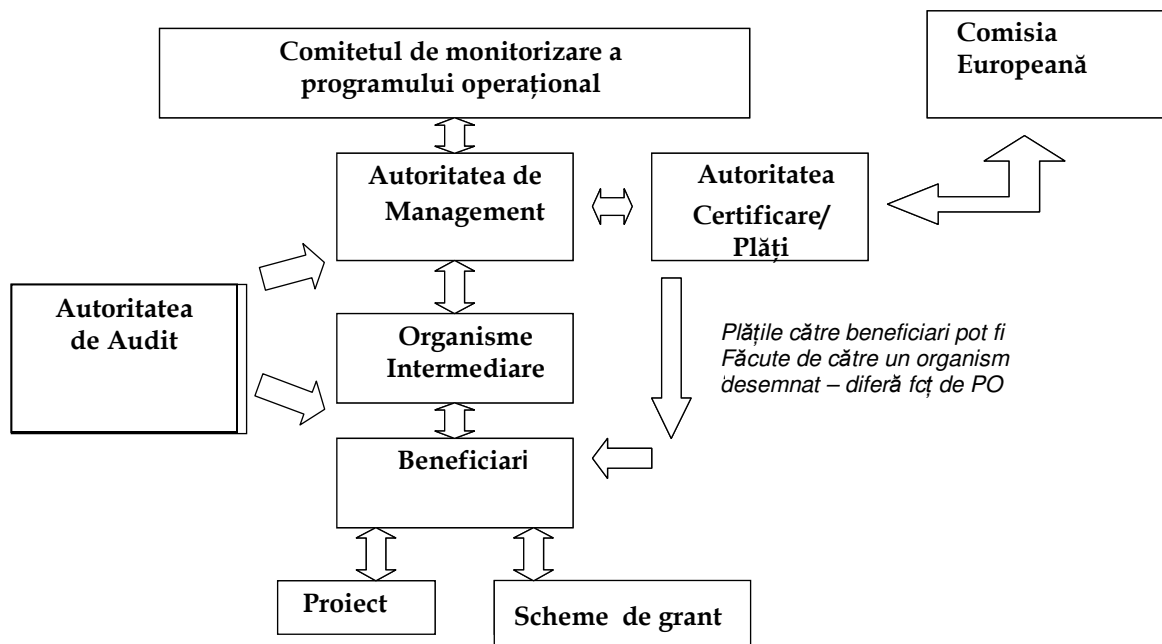

Fig6. Sistemul de implementare al programelor operaționale

Sistemul de implementare

Sistemul de implementare al programelor operaționale în România cuprinde următorii actori.

- Comitetul de Monitorizare al PO
- Autoritatea de Management
- Organisme Intermediare
- Autoritatea de Certificare
- Autoritatea de Plăți
- Autoritatea de Audit

Comitetele de Monitorizare a Programelor Operaționale

Comitetele de Monitorizare a Programelor (CMP) vor fi înființate în termen de trei luni de la hotărârea de aprobare a Programelor Operaționale. CMP-urile vor fi înființate de statul membru de comun acord cu Autoritățile de Management, după consultarea partenerilor. CMP vor avea responsabilitatea de a superviza întreaga coordonare a programelor operaționale.²³

Autoritățile de Management sunt responsabile cu asigurarea unui management și a unei implementări eficiente și corecte a programelor finanțate din Fondurile Structurale.

În conformitate cu prevederile Articolului 60 din Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006, fiecare Autoritate de Management este responsabilă pentru managementul și implementarea eficientă, eficace și corectă a Programului Operațional.

Autoritatea de Management are următoarele atribuții principale²⁴:

- coordonează armonizarea cadrului instituțional și dezvoltarea capacității administrative și urmărește consolidarea și extinderea parteneriatelor în procesul de planificare, precum și în toate fazele de implementare a Cadrului de Sprijin Comunitar;
- Sunt responsabile pentru utilizarea eficientă, efectivă și transparentă a fondurilor din Programele Operaționale, precum și pentru îndeplinirea sarcinilor delegate Organismelor Intermediare;
- Dezvoltarea și promovează parteneriatele la nivel central, precum și între nivelurile central, regional și local, inclusiv parteneriatul public - privat;
- Asigură informarea cetățenilor și mass - media cu privire la rolul Uniunii Europene în derularea programelor și conștientizarea potențialilor beneficiari și a organizațiilor profesionale cu privire la oportunitățile generate de implementarea programelor;

Programare, Monitorizare și Evaluare

Programare:

- elaborează programele operaționale și programele complement, în concordanță cu obiectivele și prioritățile stabilite prin Planul Național de Dezvoltare;

²³ Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006 privind aspectele generale referitoare la Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC)

²⁴ HG nr. 497/2004 privind stabilirea cadrului instituțional pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale (MO nr. 346/20.04.2004)

- asigură corelarea măsurilor din programele operaționale sectoriale cu cele din programul operațional regional, sub coordonarea Autorității de Management a Cadrului Sprijin Comunitar;

Monitorizare:

- constituie Comitetul de Monitorizare al programului operațional, cu respectarea principiilor parteneriatului, reprezentativității și egalității de șanse între femei și bărbați; asigură președinția și secretariatul Comitetului de Monitorizare al Programului Operațional;
- elaborează și asigură un sistem funcțional de colectare, prelucrare și management al informațiilor și datelor statistice privind implementarea programelor operaționale și evaluarea și monitorizarea asistenței financiare comunitare acordate pentru implementarea acestora;
- urmăresc obținerea rezultatelor generale și a impactului definit prin programele operaționale, precum și a celor specifice menționate prin programele complement;
- elaborează și prezintă comitetelor de monitorizare, spre aprobare, rapoartele anuale de implementare și după primirea aprobării acestora le transmit spre aprobare Comisiei Europene;

Evaluarea

- organizează evaluarea intermediară a programului operațional și informează comitetul de monitorizare asupra rezultatelor acestuia și asupra modalităților propuse pentru implementarea recomandărilor Comisiei Europene ca urmare a evaluării intermediare;
- analizează și propun modificări ale programelor operaționale și complement și înaintează comitetelor de monitorizare corespunzătoare, propunerile privind realocările de fonduri între măsurile și prioritățile din cadrul programelor operaționale;
- participă la reuniunile anuale ale Comisiei Europene în vederea examinării rezultatelor anului precedent;

Implementare

- asigură implementarea programelor operaționale în concordanța cu recomandările Comitetelor de Monitorizare, cu reglementările Uniunii Europene și cu principiile și politicile comunitare, în special în domeniile concurenței, achizițiilor publice, protecției mediului și egalității de șanse între femei și bărbați;
- elaborează manuale de implementare și utilizare pentru programele operaționale respective;

- sunt responsabile pentru elaborarea criteriilor de selecție și evaluare a proiectelor și aprobă proiectele selectate de către Organismele Intermediare;
- gestionează asistența tehnică alocată Programului Operațional;

Management financiar și control

- asigură și răspund pentru corectitudinea operațiunilor finanțate prin programele operaționale, precum și pentru implementarea măsurilor de control intern, în concordanță cu principiile unui management financiar riguros și transparent;
- asigură existența procedurilor privind păstrarea unei piste de audit corespunzătoare;
- sunt responsabile de îndeplinirea verificărilor la fața locului;
- urmăresc și verifică instituirea de către organismele intermediare care implementează măsurile din Programele Operaționale a un sistem contabil separat, precum și a unui cod de contabilitate adecvat pentru operațiunile finanțate;
- furnizează informații privind absorbția fondurilor, conform datelor cuprinse în tabelele financiare;
- validează și transmit Autorității de Plată declarații de cheltuieli verificate și cereri de finanțare;
- transmit Autorității de Plată, rapoarte privind recuperarea sumelor necuvenite, precum și a celor neutilizate;
- efectuează corecțiile financiare;

Organismele Intermediare

Atribuțiile OI-urilor sunt delegate de către Autoritățile de Management și /sau Autorități de Plată la Organismele Intermediare vor fi realizate pe bază contractuală.

Autoritățile de Management și/sau Autoritățile de Plată rămân responsabile pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor delegate și pentru efectivitatea și eficiența operațiunilor finanțate din fondurile structurale.

În principiu, Organismele Intermediare au ca atribuție principală gestionarea priorităților și domeniilor de intervenție din Programele Operaționale. Delegarea de atribuții de la Autoritățile de Management și / sau de Plată la Organismele Intermediare va lua în considerare caracterul regional de implementare al programului respectiv, capacitatea efectivă și experiența Organismelor Intermediare, precum și capacitatea de co-finanțare a Organismului Intermediar.

În cazul delegării de sarcini, atât de către Autoritatea de management, cât și de către Autoritatea de Plată, către același Organism Intermediar, în cadrul acestuia, va fi asigurată separarea clară a funcțiilor de management de cele de plată.²⁵

Autoritatea de certificare

Ministerul Finanțelor Publice a fost desemnat să îndeplinească rolul de Autoritate de Certificare pentru toate Programele Operaționale, fiind responsabil de certificarea declarațiilor de cheltuieli și a cererilor de plată înainte de transmiterea acestora la Comisie, în conformitate cu prevederile Articolului 61 din Regulamentul nr. 1083/2006 privind prevederile generale referitoare la Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune. Autoritatea de Certificare funcționează în cadrul Fondului Național, fiind utilizată astfel experiența din perioada de pre-aderare.

Autoritatea de plată

O unitate separată din cadrul Fondului Național este desemnată de statul membru pentru a funcționa ca **Autoritate de Plată**, organism responsabil cu primirea tuturor plăților de la Comisia Europeană aferente FEDR, FSE și Fondului de Coeziune, pentru toate Programele Operaționale, și cu efectuarea plăților din resursele comunitare către Beneficiari (plăți directe) sau către Unitățile de Plată din cadrul ministerelor având rol de Autorități de Management (plăți indirecte).²⁶ Vezi fig.

Atribuții Autoritatea de Plată

- Certifică declarațiile de cheltuieli și cererile de plată, înainte ca acestea să fie înaintate Comisiei Europene
- Este organismul responsabil de primirea tuturor plăților FEDR, FSE și FC din partea Comisiei Europene

Autoritatea de Audit - Curtea de Conturi

În calitate de Autoritate de Audit pentru toate Programele Operaționale a fost desemnat un organism asociat Curții de Conturi, în conformitate cu cerințele Articolului 59 a Regulamentului nr. 1083/2006.

Autoritatea de Audit este independentă din punct de vedere operațional față de Autoritățile de Management, Autoritatea de Certificare și Autoritatea de Plăți.

Atribuții AA

- Realizează auditul de sistem, verificări prin sondaj și auditul final

²⁵http://anaf.mfinante.ro/wps/PA_1_1_15H/static/amcsc/fond_structural/fonduri_structurale/cadrul_institutional/cadru_institutional.htm

²⁶ CSNR octombrie 2006

- Realizează verificări și auditul extern pentru fondurile structurale și de coeziune
- Verifică corectitudinea utilizării cofinanțării naționale
- Verifică situația cheltuielilor, pe bază de eșantion
- Realizează verificări în vederea emiterii declarației de conformitate și închiderea programelor

Fluxul financiar în cazul fondurilor structurale

Autoritatea de Plată din cadrul Ministerului Finanțelor Publice va efectua plăți direct către Beneficiari pentru POS Transport și POS Mediu.(fig.7) Pentru celelalte Programe Operaționale, va fi utilizat sistemul de plăți indirecte prin delegare efectuării plăților de la Ministerul Finanțelor Publice către Unitățile de Plată din cadrul ministerelor(fig.8) având rol de Autorități de Management. Acest sistem este descris în fiecare Program Operațional.

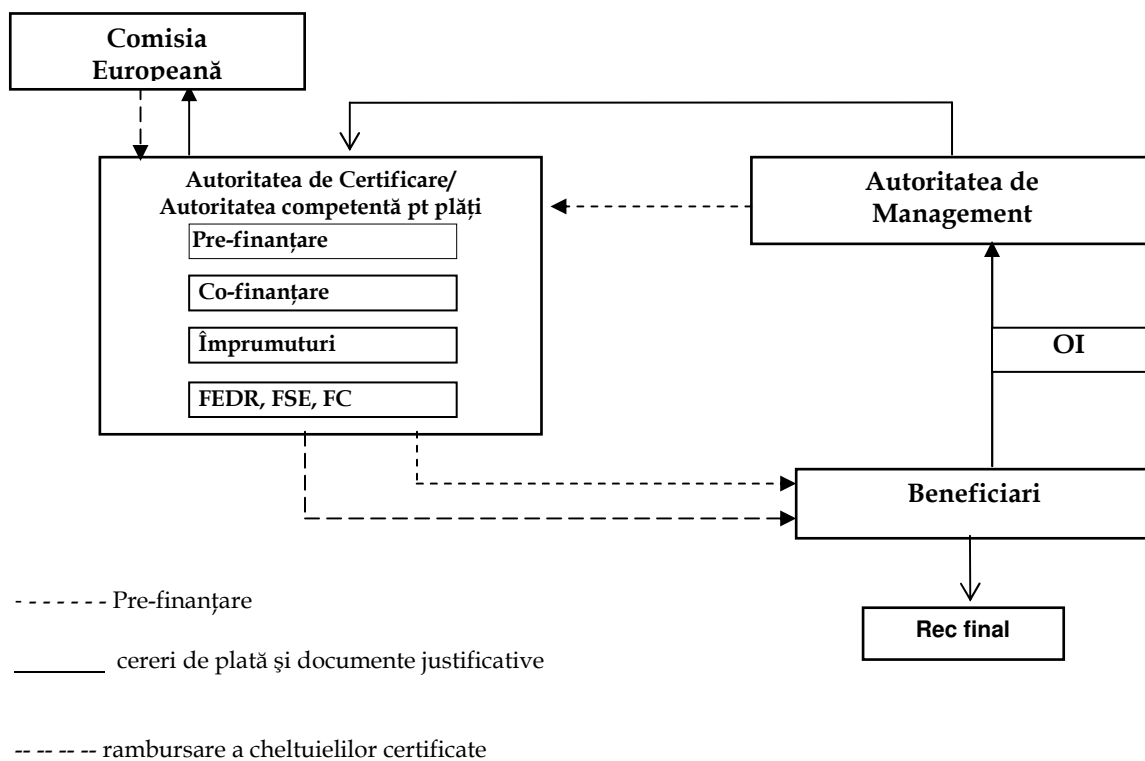

Fig7. Plăți directe către beneficiari – în cazul proiectelor

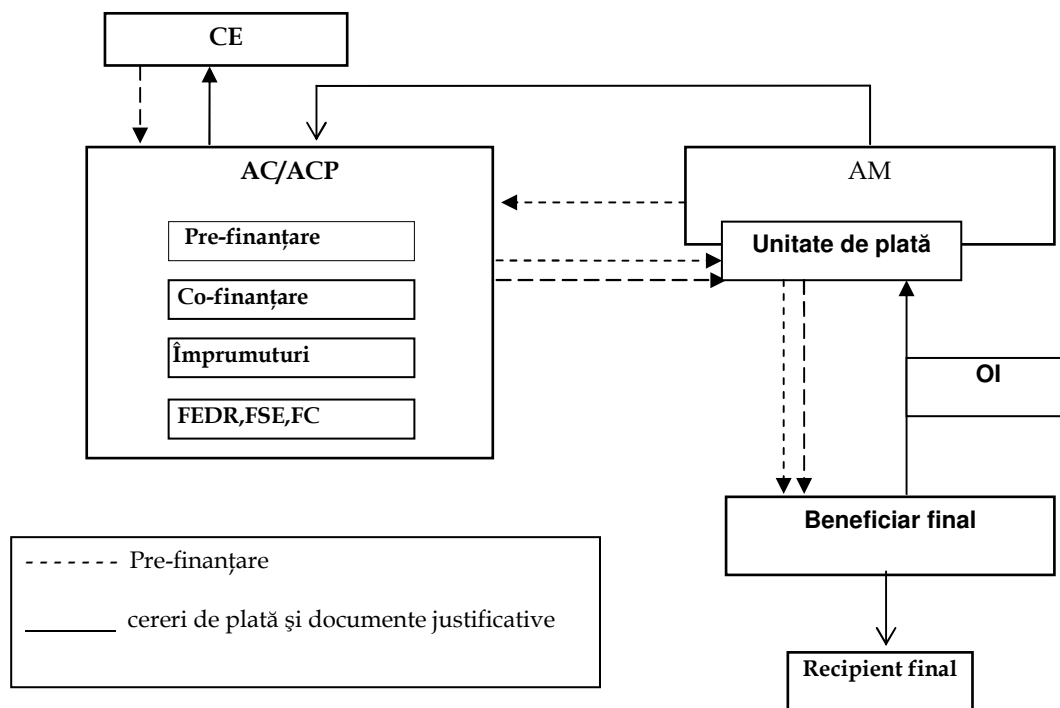

Fig8. Plăți indirecte către beneficiari - în cazul schemelor de grant

CE - Comisia Europeană

AC - Autoritatea de Certificare

AP - Autoritatea pentru Plăți

OI - Organism Intermediar

Procesul de certificare

Exista patru niveluri de certificare in cazul fondurilor structurale.

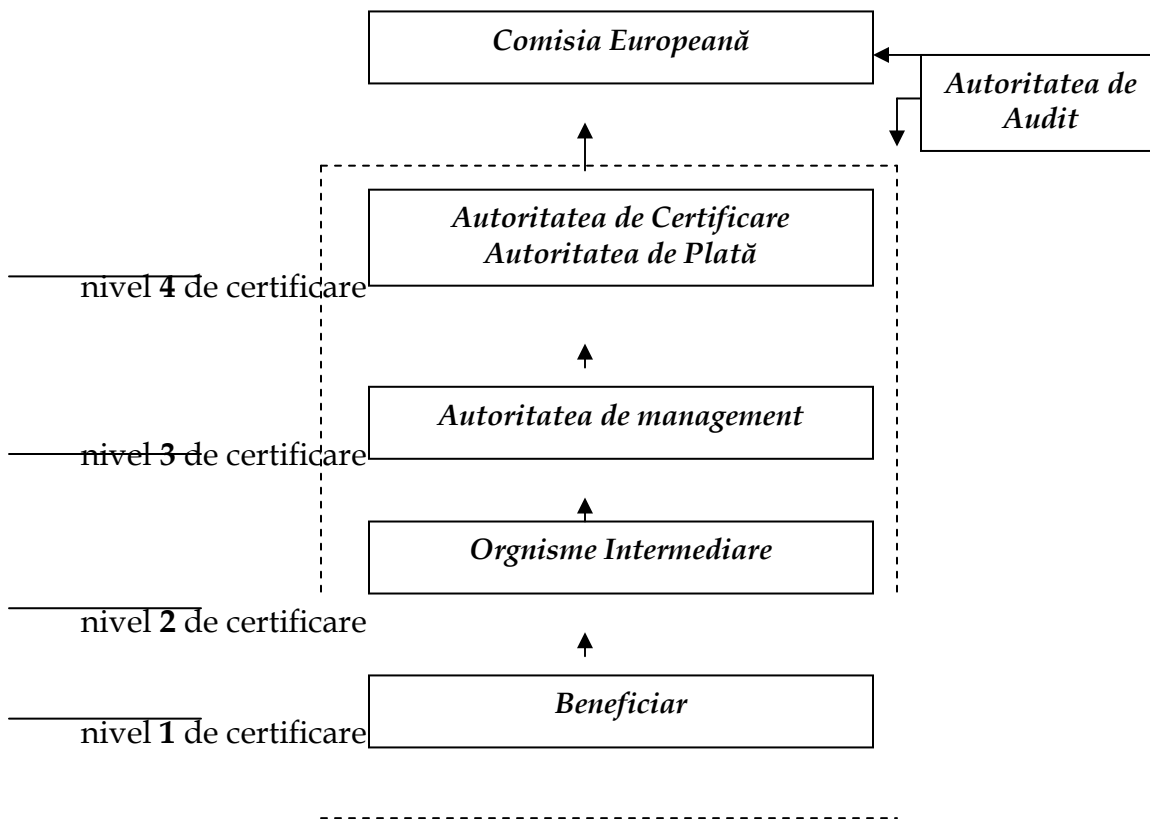

fig9. Cele 4 niveluri ale certificării în cazul fondurilor structurale și de coeziune

Primul nivel este asigurat de beneficiar care verifică acuratețea, corectitudinea și eligibilitatea cheltuielilor.(evaluarea ex-ante). Beneficiarul depune apoi solicitarea de plată la AM/OI după caz împreună cu documentele justificative.

Al doilea nivel al certificării este realizat la nivelul Organismelor Intermediare.

Cel de-al treilea nivel este asigurat de Autoritatea de management.

Ultimul nivel de certificare cade in responsabilitatea Autorității de certificare din cadrul ministerului Finanțelor Publice, care depune către Comisia Europeană solicitările de plată intermediare și certificarea acestora de 3 x pe an precum și solicitarea de plată finală.

Reguli specifice fondurilor structurale și de coeziune

Regula n+3/n+2. Este aplicabilă tuturor celor 3 instrumente, FEDR, FSE și FC. Angajamentul (alocarea financiară) pentru anul N trebuie să fie cheltuită și certificată de către statele membre până în anul N+3(N+2) inclusiv. Sumele necheltuite se pierd. Regula se aplică la nivelul PO nu al proiectelor și necesită o monitorizare atentă a cheltuielilor din partea AM și AC pentru a se preveni pierderea banilor.

Aplicarea regulii este diferă pentru statele membre. Cele 10 state care au aderat în 2004 împreună cu România și Bulgaria beneficiază de N+3 în perioada 2007-2010 și N+2 în perioada 2011-2013, în vreme ce celelalte state membre sunt constrânse de regula n+2.

Regula flexibilității. Acolo unde este posibil este permisă o finanțare comună FEDR/FSE de până la 10% la nivel de Program Operațional.

Regula decontării. Este una dintre cele mai importante reguli ale finanțărilor structurale. Beneficiarul, decontarea cheltuielilor (diferit față de PHARE; ISPA)

Criteriile pentru alocarea pre-finanțării către beneficiari – stabilite de AM și MFP

Regula prefinanțării. Comisia Europeană acordă o pre-finanțare statelor membre, la începutul perioadei de programare. Nivelul prefinanțării diferă în cazul statelor membre, astfel²⁷:

7% din FEDR și FSE respectiv 10.5% din FC pentru cele 10 state care au aderat în 2004 + Bulgaria și România

5% din FEDR și FSE, respectiv 7,5% din FC pentru restul statelor membre.

Prefinanțarea se acordă la nivelul programelor operaționale astfel. Pentru POR, finanțat integral din FEDR, prefinanțarea va reprezenta 8% din alocarea financiară pentru POR pe perioada 2007-2013, împărțită pe primii trei ani după cum urmează: 2% în 2007, 3% în 2008 și 3% în 2009.²⁸

România intenționează să folosească o parte a fondurilor de prefinanțare pentru a prefinanța anumite operațiuni, având ca beneficiari autorități publice centrale și locale și ONG-uri. În cazul în care prefinanțarea UE nu va fi de ajuns pentru a acoperi necesarul de prefinanțare într-un anumit an, vor fi alocate resurse suplimentare de la bugetul de stat.²⁹

²⁷ Seminar TAIEX, octombrie 2006

²⁸ ibidem

²⁹ Cadrul Strategic Național de Referință, octombrie, 2006

Rata de schimb. Comisia Europeană gestionează fondurile structurale și de coeziune în euro, alocările pe programe operaționale către România se vor face tot în euro. România a decis ca, contractele cu beneficiarii să fie încheiate în RON iar plățile să fie efectuate tot în RON.³⁰

Fondurile structurale și de coeziune primite de la Comisia Europeană vor fi păstrate în conturi din cadrul unor bănci comerciale. Resursele naționale publice pentru co-finanțare vor fi ținute la nivel central, permițând plata co-finanțării odată cu plata aferentă fondurile UE.³¹ Autoritățile locale vor asigura co-finanțarea direct.

Condițiile pentru a beneficia de fondurile structurale³²

Poate fi beneficiar eligibil oricine îndeplinește criteriile stabilite în Programul Complement pentru fiecare domeniu major de intervenție (Programele Complement trebuie prezentate pe paginile de internet ale ministerelor în care se afla Autoritățile de Management). De asemenea, eligibili sunt și cei care respectă eventuale cerințe specifice stabilite de Autoritatea de Management la momentul lansării „cererii de proiecte” sau în Ghidul Solicitantului. În același timp solicitantul trebuie să aibă o formă de organizare conforma legislației române și să fie înregistrat în România.

Cum este proiectul eligibil?

- este dezvoltat și implementat pe teritoriul României;
- se regăsește pe lista operațiilor eligibile prezentate în Programul Complement, pentru fiecare domeniu major de intervenție;
- se adresează unei zone sau grup țintă (dacă este cazul), așa cum este prezentat în Programul Complement sau în Ghidul Solicitantului;
- durata și valoarea finanțării solicitate se încadrează în limitele stabilite în „cererea de proiecte”;
- respectă politicile și normele comunitare și naționale în ce privește ajutorul de stat, achizițiile publice, respectiv egalitatea de șanse, dezvoltare durabilă.

Ce cofinanțare trebuie pentru un proiect realizat cu fonduri structurale?

Din costul total al proiectului, beneficiarul trebuie să acopere cheltuielile neeligibile, precum și cofinanțarea. Cofinanțarea poate fi reprezentată și de contribuția în natură a beneficiarului, așa cum este prezentată în Manualul privind eligibilitatea cheltuielilor și în Ghidul Solicitantului. De asemenea, cheltuielile eligibile pentru fiecare proiect în parte vor fi stabilite de către Autoritățile de Management în conformitate cu regulile naționale de eligibilitate. Astfel, în momentul lansării unei „cereri de proiecte”, Autoritatea de

³⁰ ibidem

³¹ ibidem

³² www.mfinante.ro

Management va face cunoscuta si lista cu cheltuielile eligibile pentru acele proiecte.

Ce hartii sunt necesare pentru depunerea unui proiect?

Documentele necesare depind de tipul de proiect:

- * Analiza economico-financiar a;
- * Analiza de risc;
- * Studiul de fezabilitate;
- * Proiectul tehnic, acolo unde este cazul;
- * Autorizatia de constructie;
- * Aviz de mediu;
- * Evaluarea strategica de mediu;
- * Documente de confirmare a cofinantarii;
- * Detalii privind contributia in natura;
- * Titlul de proprietate/ Act de concesiune;
- * Documente contabile ale firmei;
- * Cazierul fiscal al persoanei autorizate sa depuna cererea de finantare si al persoanei responsabile de proiect;
- * Adeverinta ca solicitantul nu are datorii la bugetul de stat (obtinuta de la Administratia Financiara)

Cum se obtine finantarea?

Pasul 1: Beneficiarii eligibili completeaza cererea de finantare si anexele solicitate de Autoritatea de Management.

Pasul 2: Cererea de finantare este transmisa Organismului Intermediar / Autoritatii de Management.

Pasul 3: Se verifica conformitatea administrativa a cererii de finantare, in conformitate cu procedurile interne ale fiecarei AM.

Pasul 4: Dupa verificarea conformitatii administrative urmeaza verificarea eligibilitatii proiectului. Criteriile de eligibilitate a proiectelor sunt prezentate in Programul Complement si trebuie aprobate de catre Comitetul de Monitorizare.

Pasul 5: Evaluarea tehnica si financiara a proiectului.

Pasul 6: Selectarea proiectului conform criteriilor aprobate de Comitetul de Monitorizare.

Pasul 7: Aprobarea proiectului si semnarea contractului de finantare